

פי חכמים לכן עשתה סוכה פסולה לכתחילה כדי שלא תמעול בסוכה שיש בה קדושה. ופלא שהרמב"ם מביא החז"ל של סוכת גנב"ך והשמיט סוכת נשים וצ"ע ונפרש ההארה לקמן בס"ד.

קמן שאינו צריך לאמו. פרש"י אמרינן לקמן דחייב לחנכו במצות סוכה, מדרבנן, שהזקיקו להרגיל את הקטן למצוה שהוא ראוי לה כדי שיהא מחונך ורגיל במצוות.

כמה הארות יש כאן. האם אשה חייבת בחינוך או לא ואפילו אם אנו אומרים שחייבת אינה חייבת אלא במצוות שהיא עצמה חייבת כדאמרינן בריש מס' חגיגה ט"ז למה באו כדי שיתן שכר למביאייהם ואמרינן שם עד הר הבית אמו הביאתו ומשם אביו מוליכו על כתפו כי אשה חייבת בהקהל לכן היא חייבת בחינוך בנה וגם בתה הקטנה, כי ט"ז כתיב בתורה וט"ז גם נקבות במשמע, אבל במצוה שהיא פטורה גם בחינוך פטורה. ועוד אנו אומרים בדין חינוך שמחנכים הקטנים במצוה כשרה וכן כתב הריטב"א שמחנכין את הקטן היודע לנענע כלולב כשר וכן כתב הרמב"ם בפ"ז מהל' חו"מ שמחנכים את הקטנים ונותנים להם כזית מצה, הרי יש דיוק שנותנים להם כזית מצה ולא מצה סתם לכן לחנך הבנים היו צריכים לחנכם בסוכה כשרה.

אמר רבי יהודה מעשה בהילני. רבי יהודה מביא מעשה מסוכתה של הילני המלכה. רבנן היו יכולים להביא מעשה לסתור משמאי הזקן כדאייתא לקמן דף כח. מעשה וילדה כלתו של שמאי הזקן ופיחת את המעזיבה וסיכך על גבי המטה בשביל הקטן. משם אינה ראייה שיש לומר ששמאי הזקן היה חייב בחינוך בנו הקטן, משא"כ הילני המלכה היתה פטורה מחינוך. אמנם בחינוך יש כמה גדרים כמבואר לקמן דף מב. קטן היודע לנענע חייב כלולב, להתעטף חייב בציצית, לשמור תפלין אביו לוקח לו תפלין, הרי מדויק כי כלולב וציצית לא אמרו שאביו חייב לקנות לו לולב וציצית אלא הוא חייב, הלא הוא קטן וקטן פטור מן המצוות, אלא הוא חייב מדין חינוך, כלומר הקטן בעצמו חייב לחנך את עצמו, ובדף כח. במשנה אמרינן קטן שאינו צריך לאמו חייב בסוכה והלשון שהוא חייב על כרחך לא משמע שהוא חייב ממש כי הלא הוא קטן בן שש, אלא שהוא חייב מטעם חינוך ולא שאביו חייב לבנות סוכה בשבילו, דהיינו אם אביו לבדו יושב בסוכה הרי די לו בד' על ד' בת שבעה טפחים אבל אם הוא חייב לחנך את בנו שאינו

שבעת ימים, הרי לכאורה אנו לומדים מכאן שדירה ליתר על שבעה ימים היא דירת קבע אפילו אם הדירה פחות מכ' אמה ודרשינן מבסכות תשבו שבעת ימים שני דרשות, אחת שצריכה להיות סוכה הראוי לשבעה ולא לפחות משבעה כשם שדרשינן גבי מצה שבעת ימים תאכל מצה, מצה הראוי לשבעה וגם שלא יאכלו חמץ כל שבעת הימים, אבל באמת אין מצות אכילת מצה כל שבעה וגם לא נאמר שאסור לאכול מצה יתר על שבעה ימים אבל גבי סוכה דרשינן תרתי, חדא שהסוכה צריכה להיות ראויה לשבעה ימים ולא על יתר שבעה ימים כי סוכה שהיא נעשית דירה ליתר על שבעה ימים נעשה דירת קבע וכן כתב רש"י לקמן דף ד' תנן ובטלו בפיו לשבעה, דוקא לשבעה אבל אם בטלו ליתר על שבעה בטלו לעולם ובטלו לשם דירת קבע ואם בטלו ליתר על שבעה אז אפילו בתוך שבעה אינה סוכה.

דף ב: משום דלא שלמה ביה עינא. יש לומר בזה דבר חידוש במוסר ההלכה שיש מצוה לראות ולהביט בסכך זכר ליציאת מצרים וזכר לענני הכבוד לקיים מה שנאמר למען ידעו דורותיכם, לראות ולהראות את הנס מפני שיש במצות סוכה מעין פרסומי ניסא כמו שאנו אומרים מצה זו כך סוכה זו.

אמר רבי יהודה מעשה בהילני המלכה בלוד שהיתה סוכתה גבוהה מעשרים אמה והיו זקנים נכנסין ויוצאין לשם ולא אמרו לה דבר. יש לנו כמה הארות. המעשה היה שסוכתה של הילני המלכה היתה ולא סוכה סתם והילני המלכה היתה יושבת בה אלא היתה סוכתה של הילני המלכה ואמרינן לקמן דף ח: סוכת גנב"ך כשרה כלומר סוכת גוים סוכת נשים כשרה וחוקרים בזה מה היא סוכת נשים יושבים בה או שנעשתה הסוכה על ידי נשים. ויש שאלה מאחר שנשים פטורות ממצות עשה שהזמן גרמא ופטורות מסוכה האין יכולות לעשות סוכה, כי הלא אין אורגות ציצית ואין כותבות תפלין ואין תוקעין בשופר וזה שאמרינן משם ראייה הלא אשה פטורה מסוכה, ולכן באמת עשתה סוכה פסולה כי בסוכה כשרה אולי יש איסור לאשה לישב בה משום דסוכה יש בה קדושה ומי שמשתמש ונהנה מן הסוכה והוא פטור אז הוא מועל בהקדש, אבל אם הסוכה פסולה אז אין לה קדושה, וראיה שהיו זקנים נכנסים ויוצאים לשם אבל לא שהיו יושבין או אוכלין בה וודאי שלא עשה מעשיה אלא על